

Foto: Mia Husdal,
Fylkesmannen i Nordland.

Årsmelding 2016

Reformåret

Fylkesmann Hill-Marta Solberg.

2016 var et spennende og krevende arbeidsår for Fylkesmannen i Nordland. Når vi summerer opp året, kan vi konkludere med god utnyttelse av de ressursene vi er tildelt, og i hovedsak god måloppnåelse.

I arbeidet med kommunereformen, ble 2016 et avgjørende år. Reformprosessen krevde betydelig arbeidsinnsats, også for fylkesmannen personlig. Til tross for et stort reformbehov som ble godt dokumentert, ble resultatet kun et fåtall sammenslåinger i Nordland. Massiv motstand i befolkningen, i kommunestyrene og også blant ledende politikere har vært avgjørende. Tunge motargumenter har vært geografiske avstander, ulikheter kommunene imellom og et noe utydelig bilde av konsekvenser ved sammenslåing.

Fortsatt er kommuneøkonomien i fylket krevende. Antall kommuner på ROBEK-lista er redusert fra 10 til 8, men flere av kommunene på lista trenger utvidet tidsramme for å komme i driftsmessig balanse. Et eget oppfølgingsregime er etablert for fire av kommunene.

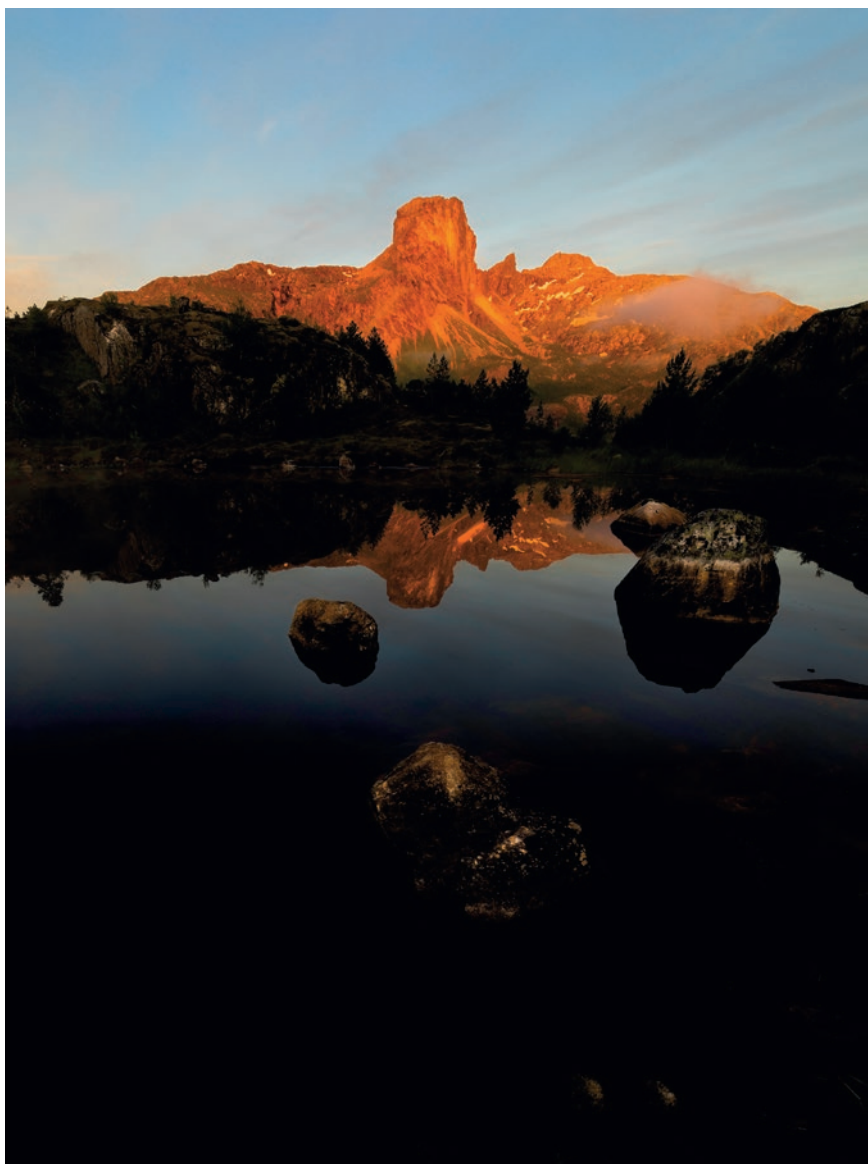
Vergemålsordningen er, som det siste store arbeidsområdet vi er tilført, fortsatt utfordrende og krever mye ressurser. Oppretting av representanter for enslige mindreårige asylsøkere krevde betydelig arbeidsinnsats på vergemålsområdet i 2016.

Klagesaksbehandling, kontroll og tilsyn er sammen med andre lovpålagte oppgaver, høgt prioritert. Det er et mål for oss å ha lavest mulig saksbehandlingstid, og holde en god dialog med kommunene i vårt veiledningsarbeid.

Daglig kontakt med nordlandskommunene og vår viktige rolle som rettssikkerhetsinstans for enkeltmennesker, oppleves som inspirerende og meningsfylt.

I denne årsmeldingen har vi trukket fram noen av de mange oppgavene vi har utført i 2016. Den gir et innblikk i vår arbeidshverdag.

Hos Fylkesmannen er vi alle stolte av å jobbe i og for vårt flotte og mangfoldige fylke. Dyktige medarbeidere i embetet gjør hver dag en viktig innsats for at vi skal nå målet å «virke til Nordlands beste».

Steigtinden i Bodø. Foto: Tom Erik Sivertsen/Fylkesmannen i Nordland.

Nøkkeltall for 2016:

Saksområde	Antall saker	Gjennomsnitt saksbehandlingstid	Andel klagesaker med medhold eller oppheving
Klagesaker plan- og bygningsloven	129	103 dager	22,5 %
Klage på standpunkt karakterer	68	5 dager	49 %
Klage på psykososialt skolemiljø	14	46 dager	11 %
Klage på økonomisk likeverdig behandling av private barnehager	1	6 uker	Fikk medhold
Klage på syketransport	83	3,2 mnd	12 %
Klage på nødvendig helsehjelp	16	1,5 mnd	12,5 %
Øvrige klager innen helse og omsorg	76	3,7 mnd	48,7 %
Klage etter vedtak om økonomisk sosialhjelp	121	0,5 mnd	26% medhold eller oppheving
Søknad om dispensasjon fra helsekrav til førerkort	909	24,9 dager	28,6 %
Søknad om erstatning av rovilt-skader på rein	40	3 mnd	Ingen
Søknad om erstatning av rovilt-skader på sau	156	4 mnd	1,3 %

Stort engasjement om kommunesammenslåing

Alle Nordlands 44 kommuner fattet i 2016 vedtak om å utrede muligheten for en ny kommunestruktur. 26 kommuner kom i mål med en underskrevet intensjonsavtale om sammenslåing og 11 kommuner fattet positivt vedtak om sammenslåing.

Regjeringen la rammene for en ny kommunereform i kommuneproposisjonen 2015.

Fylkesmennene fikk i oppdrag å legge til rette for gode lokale prosesser og koordinere disse. I tillegg skulle Fylkesmannen gjøre en oppsummering av lokale vedtak og gi en selvstendig faglig vurdering og tilrådning om ny kommunestruktur.

Kommunene i Nordland har hatt stort engasjement og aktiviteten har vært høy både politisk og administrativt i reformperioden.

Flere av senterkommunene har vært motorer i de lokale prosessene. Fylkesmannen vurderer at reformprosessen er gjennomført på en god måte i de fleste nordlandskommunene.

Fylkesmannen har hatt god dialog med kommunene og har bidratt etter behov på kommunestyremøter, folkemøter, arbeidsgruppemøter, styringsgruppemøter, regionråd osv. I tillegg har Fylkesmannen koordinert prosessene i Nordland gjennom forventningsbrev og felles konferanser for kommunene.

Høsten 2016 la Fylkesmannen fram sin tilrådning om sammenslåing gjennom nasjonale vedtak med virkning fra 01.01.2020 for følgende kommuner:

- Evenes og Narvik
- Moskenes, Flakstad og Vestvågøy
- Værøy, Røst og Bodø

Videre anbefalte Fylkesmannen videre dialog for enkelte kommuner med sikte på å fatte nye vedtak innenfor den forlengede fristen for kommunale vedtak for:

- Ballangen, Tysfjord øst og Narvik
- Tysfjord vest og Hamarøy
- Tjeldsund og Harstad i Troms
- Steigen og Bodø

Alle kommunene fulgte opp anbefalingen og gjennomførte omfattende og gode prosesser med nabokommunene. Prosessene ledet til at det ble fattet positive vedtak om sammenslåing i alle kommunene unntatt Steigen. I tillegg blir spørsmålet om deling av Tysfjord ikke formelt avklart før ny kommunestruktur vedtas i Stortinget.

I forslaget som skal behandles av Stortinget er følgende sammenslåinger foreslått:

- Narvik, Ballangen og Tysfjord – øst
- Hamarøy og Tysfjord – vest
- Tjeldsund og Skånland (går til Troms fylke)
- Bindal, Leka, Nærøy og Vikna (går til Trøndelag)

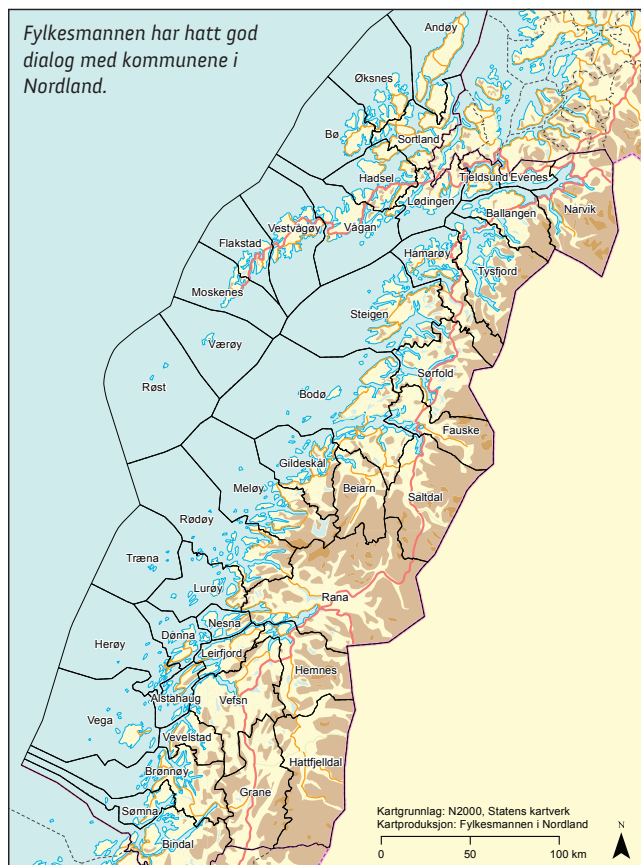
Fakta om kommunereformen:

Regjeringen ønsker å gi mer makt og myndighet til mer robuste kommuner. Kommunene har, innenfor rammen av nasjonale mål, et bredt spekter av funksjoner knyttet til tjenesteproduksjon, demokrati, myndighetsutøvelse og samfunnsutvikling.

En hensiktsmessig kommuneinndeling er avgjørende for å sikre og videreutvikle framtidige velferdstjenester av god kvalitet og i riktig omfang i tillegg til en helhetlig lokal samfunnsutvikling. En framtidig kommunestruktur skal i tillegg rustes for framtidige oppgaveendringer og reformer.

Regjeringen har følgende mål med reformen:

- Gode og likeverdige tjenester til innbyggerne
- Helhetlig og samordnet samfunnsutvikling
- Bærekraftige og økonomisk robuste kommuner
- Styrket lokaldemokrati

Vårt samfunnsoppdrag

Fylkesmannen i Nordland skal virke til Nordlands beste. Vi er statens fremste representant i fylket og skal arbeide for at Stortinget og regjeringens vedtak, mål og retningslinjer blir fulgt opp regionalt og lokalt. Fylkesmannen er administrativt underlagt Kommunal- og moderniseringsdepartementet (KMD), men utfører oppgaver på oppdrag for 11 departementer, med underliggende direktorater og tilsyn. I tillegg utfører vi oppdrag for Kongehuset.

De ulike fagdepartementene og direktoratene gir oppdrag til Fylkesmannen innenfor sine politikkområder og sektorsvar. Det betyr at Fylkesmannen har arbeidsoppgaver innenfor mange sektorer og samfunnsområder.

Gårdsturisme og lokalmat

Prosjektene Grønt reiseliv i Nordland og Matopplevelser i Nordland ble begge avsluttet etter en felles avslutningskonferanse i mars 2016.

– Disse to prosjektene har hatt flere fellestiltak. Vi så store synergieffekter ved å jobbe sammen med konkrete tiltak. Derfor ville vi jobbe videre med et nytt fellesprosjekt for gårdsturisme og lokalmatproduksjon, forteller seniorrådgiver Ingvill Bang. Sammen med kollega Hanne-Sofie Trager har hun ledet prosjektene hos Fylkesmannen.

En egen prosessplan for å forankre ideen om et nytt fellesprosjekt ble utarbeidet. 23. september 2016 ble det arrangert et seminar med bred deltakelse fra Innovasjon Norge, fylkeskommunen, FoU, kommuner, videregående skole og landbruksnæringa. På seminaret ble blant annet følgende problemstillinger jobbet fram i plenum:

1. Hvordan kan vi imøtekomme behovet for salgs- og markedskompetanse i næringa?
2. Hvordan skal vi få flere gårdbrukere og eiere av landbrukseiendommer til å starte opp med gårdsturisme og lokalmatproduksjon?
3. Hvordan skal vi få gårdsturisme og lokalmatproduksjonsbedriftene til å bli mer innovative og vokse?

– Kompetanse, mobilisering og innovasjonssystem er viktige stikkord i det videre arbeidet med utvikling av gårdsturisme- og lokalmatproduksjonsbedriftene i Nordland, forteller Ingvill Bang.

De nye fellesprosjektet skal eies og driftes av Fylkesmannen. Det ble innvilget en delfinansiering til prosjektet fra tilskuddsmidlene til utrednings- og tilretteleggings-tiltak. Søknad om delfinansiering fra fylkeskommunen ble forberedt.

Bjørklund Gård: Borghild Wingan høster bringebær på Bjørklund Gård.

Den Sorte Gryte: Jorun Husjord i fjøsen på Møllevollen Gård/Den Sorte Gryte. Begge foto: News On Request/Rune Nilsen/Fylkesmannen i Nordland.

Myndighets- og ansvarsroller

Sektormyndighet: Fylkesmannen utfører oppgaver på samfunnsområder for mange departementer. Dette gjenspeiles også i inndelingen i fagavdelinger i embetene. Oppgavene er knyttet til iverksetting av regjeringens sektorpolitikk på de ulike områdene, som regel gjennom kommunalforvaltningen, og etter mål og resultatoppfølging av fagdepartementene. Fylkesmannen er også tillagt betydelige oppgaver innen det sivile beredskap.

Samordningsmyndighet: Fylkesmannen har et særlig ansvar for å

samordne statens virksomhet i fylket. Slik kan viktige helhetshensyn i den nasjonale politikken overfor kommunene bli ivaretatt. Også ved kriser og katastrofer i fredstid er fylkesmannen tillagt et samordningsansvar. Dette krever god fagkompetanse på mange forskjellige områder.

Rettsikkerhetsinstans: Fylkesmannen har også viktige oppgaver når det gjelder rettsikkerhet. Fylkesmannen fører tilsyn med deler av kommunenes tjenesteproduksjon, foretar lovlighetskontroll med kommunale avgjørelser og behandler klager på kommunale enkeltvedtak.

Dialoggrupper for landbruk og reindrift

Kunnskap, forståelse og dialog er viktig for å sikre gode vilkår for både landbruks- og reindriftnæringene. Fylkesmannen i Nordland satser derfor på kommunale dialoggrupper.

Landbruks- og reindriftnæringene har felles interesser i spørsmål om rovvilt og arealinngrep, men kan også havne i interessekonflikter. Lokale løsninger krever samhandling mellom næringene og kommunen.

Lokale løsninger

Kommunen har ansvar for næringer som utøves innenfor sine grenser. Dette gjelder både landbruks- og reindriftnæringa. Kommunen spiller derfor en sentral rolle for å øke forståelsen og kunnskapen mellom næringene. Utfordringer mellom landbruket og reindrifta vil variere fra kommune til kommune. Løsningene finnes lokalt, og dialog danner grunnlag for gode driftsbetingelser for begge parter.

Kommunale dialoggrupper

– Fylkesmannen mener at dialog mellom næringsutøverne er et vesentlig verktøy for å unngå konflikt og å

Beitende rein ved Skjerstad i Bodø kommune. Foto: Fylkesmannen i Nordland.

bidra til kunnskapsutveksling lokalt, sier Monica Iveland, landbruks- og reindriftdirektør. Vi ønsker å fremme kommunale dialoggrupper som det viktigste virkemiddelet for å løse utfordringer mellom næringer og kommuner.

Det er til nå etablert fem dialoggrupper for landbruk og reindrift i Nordland. Disse tar utgangspunkt i seks reinbeitedistrikt:

Duokta (Bodø), Saltfjellet (Bodø, Gildeskål og Meløy), Hestmannen/Strandtindene (Meløy, Rødøy, Lurøy og Nesna), Røssåga/Toven (Herøy, Dønna og Leirfjord), samt ei felles gruppe i Vefsn for Jillen-Njaarke og Røssåga/Toven.

Nye regionale mål for jordvern

Jordvern er viktig fordi vi skal ivareta dagens og framtidens matproduksjon. Derfor har Fylkesmannen fastsatt regionale mål for omdisponering av både dyrka og dyrkbar jord i Nordland.

Denne planen følger opp den nasjonale jordvernstrategien fra 2015.

Nedbygging av dyrka jord skal være under 200 dekar (daa) årlig i fylket, et mål som speiler Nordlands andel av det nasjonale jordvernmålet. Fylkesmannen i Nordland har også valgt å legge inn et mål om å begrense nedbyggingen av dyrkbar jord. Dette er et regionalt mål som ikke er en del av den nasjonale strategien. Den dyrkbare jorda ligger ofte i nærheten av jord som allerede dyrkes. For å sikre muligheten for økt matproduksjon i fremtiden, ønsker Fylkesmannen å sette fokus på sammenhengen mellom dyrka og dyrkbare arealer. I den regionale jordvernplanen er det et mål om at nedbygging av dyrkbar jord skal være

under 200 daa årlig i Nordland. De siste årene er nedbygging av dyrka og dyrkbar jord gått ned i Nordland. For årene 2012–2015 ble det i snitt per år nedbygd 350 daa dyrka jord og 100 daa dyrkbar jord.

Fylkesmannen har også laget et temahefte om jordvern, til hjelp for lokalpolitikere, kommuneadministrasjon, statlige etater og landbrukets faglag. Temaplanen gir både bakgrunnsinformasjon og veiledning i hvordan jordvern kan synliggjøres i plansammenheng.

Fylkesmannen ønsker også å begrense nedbyggingen av dyrkbar jord. Foto: Toril Austvik.

Økonomi i 2016 – noen tall

Totale tildelinger: Kr 354.946.948,-
Driftsutgifter totalt: Kr 102.187.475,-
Totale lønnsutgifter: Kr 109.502.405,-
(Økning på om lag kr 7,5 millioner kr fra 2015)
Utbetalte tilskudd: I overkant av 200 millioner kroner.
(Se hele regnskapet på våre nettsider: www.fylkesmannen.no/nordland)

Sju avdelinger og sju lokasjoner

Hovedkontoret er i Bodø. I tillegg har embetet kontorer i Mosjøen, Fauske, Storjord i Saltdal kommune, Vega, Trofors i Grane kommune og Hennes i Hadsel kommune.

Embetet er organisert i sju avdelinger og ledes av fylkesmannen, assisterende fylkesmann, avdelingsdirektører og underdirektører. Strategisk ledergruppe består av embetsledelse og avdelingsdirektører.

Avdelingene er ulik organisert. Noen er seksjonert, andre ikke. Avdelingsdirektørene har økonomiansvar i samtlige avdelinger.

Ny elevrekord for samisk språk

172 grunnskoleelever i Nordland fikk i 2016 samisk språkopplæring. Det er ny rekord i fylket.

– Veldig gledelig, sier utdanningsdirektør Guri Adelsten Iversen.

Fylkesmannen i Nordland har koordineringsansvaret for lulesamisk og sørsamisk opplæring i Norge, og følger statistikken rundt elevtallene nøye. Nasjonalt har ikke alltid antallet elever som mottar samiskopplæring gått i riktig retning, viser tall fra Grunnskolenes informasjonssystem (GSI). I Nordland derimot, ble det forrige skoleår satt ny rekord i antall elever med samiskopplæring i grunnskolen. Hele 172 elever får nå opplæring i nordsamisk, lulesamisk eller sørsamisk i grunnskolene i Nordland.

– Det er veldig gledelig at vi har ei slik økning i elevtallet for samisk, økningen er på hele 46 prosent på fire år. Samisk språk er i framgang og vi har arbeidet målrettet og strategisk for at flere elever skal velge samisk opplæring. Vi har styrket informasjonsapparatet mot kommuner, skoler og elever og foreldre om rettighetene til samiskopplæring i skolen, forteller utdanningsdirektøren i Oppvekst- og utdanningsavdelinga.

Betydelige ressurser

Iversen legger til at Fylkesmannen i Nordland har satt betydelige ressurser på kompetansehevingstiltak for samisklærere slik at elevene ikke bare får samiskopplæring, men at de også lærer seg samisk og bruker språket aktivt. Opplæringen skjer i samarbeid med internasjonalt anerkjente kompetansemiljøer.

Den unge generasjonen har uante muligheter med ny teknologi. Vi ser at samisk ungdom bruker språket aktivt både på chat, SMS og i sosiale medier, sier Iversen.

Mer fjernundervisning

Økt urbanisering blant samer gjør at stadig flere utenfor tradisjonelle samiske områder nå får samiskopplæring i skolen. Da er det ikke alltid lett å skaffe samisklærere. Derfor har vi styrket tilbudet med samisk fjernundervisning slik at elever da får opplæring på den måten. Bosted skal ikke avgjøre om elevene får god språkopplæring, understreker Iversen.

Heldigvis har vi kompetente og engasjerte samisklærere som sikrer at de samiske elevenes rettigheter blir ivaretatt. Opplæringstilbudene styrkes også høyere opp i systemet, i videregående opplæring og på universiteter og høyskoler, slik at samiske elever nå har større muligheter enn noen gang til et helt studieløp i samisk, avslutter utdanningsdirektøren.

Fylkesmannen har styrket tilbudet med samisk fjernundervisning. Illustrasjonsfoto: Fylkesmannen i Nordland.

Personalmessige forhold i 2016

Fylkesmannen i Nordland har 185 medarbeidere fordelt på 162 årsverk lokalisert på sju steder i fylket.

Kvinner: 116
Menn: 69
Deltid: 13 (7,03 %) 4 menn og 9 kvinner
Turnover: 4 %

Gjennomsnittsalder: 48 år. Dette fordeler seg slik: 1 under 20 år, 16 mellom 20-29 år, 31 mellom 30-39 år, 50 mellom 40-49 år, 46 mellom 50-59 år og 41 over 60 år. Relativt lik alderssammensetning i alle landets embeter, mange medarbeidere kommer inn med lang erfaring innen sine fagområder.

Sykefravær samlet: 6,97 %
Sykefravær legemeldt: 5,68 %
Sykefravær egenmeldt: 1,29 %

Forebyggende helsetjeneste i utvikling

23 frisklivsentraler (FLS) er etablert i Nordland. Fylkesmannen bidrar blant annet til kompetansebygging for helsepersonell som jobber ved frisklivsentralene.

– Formålet med frisklivsentralene er å fremme fysisk og psykisk helse og forebygge eller begrense utvikling av sykdom, sier seniorrådgiver Solveig Johnsen Hovet hos Helse- og omsorgsavdelinga. Hovet leder Fylkesmannens arbeid med frisklivsentralene i Nordland. Alle FLS skal ha et strukturert, individuelt tilpasset og tidsavgrenset tilbud om støtte til fysisk aktivitet, kosthold, snus- og røykeslutt.

Bedre helse

– Endring av levevaner er krevende og tar tid. Det er brukerens egne grunner til å endre atferd som er utgangspunkt for veiledningen som skjer ved FLS. De ansatte må ha kunnskap om og ferdigheter i bruk av effektive metoder for atferdsendring i tillegg til kompetanse på tilpasset fysisk aktivitet, kostholdsveiledning og hjelp til røyk- og snusslutt.

– Tilskudd til prosjekter i regi av FLS har bidratt til ny kunnskap og til at flere deltakere har fått et tilbud der de har fått hjelp til å mestre sykdom, endre levevaner, bli sprekere, komme seg i jobb og få et bedre liv. Mange brukerhistorier forteller om at arbeidet ved frisklivssentralene er vellykket, flere har kommet i jobb, mange har fått bedre fysisk form og bedret psykisk helse, sier Hovet.

– Det varierer fra kommune til kommune i hvilken grad helsepersonell henviser til FLS og det er ikke direkte sammenheng med kommunenes størrelse eller antall leger og andre med mulighet til å henvise – og faktisk antall henvisninger til sentralen, forteller seniorrådgiveren. FLS inngår ofte samarbeid med andre deler av helsetjenesten, bedrifter og frivillige organisasjoner.

Kompetansebygging

Helsedirektoratet bidrar aktivt med å bygge opp ny kompetanse for ansatte ved FLS. Fylkesmannen bidrar til kompetansebygging i fylket gjennom å arrangere kurs, seminarer og nettverksmøter. I 2016 arrangerte vi kurs for nyansatte ved alle FLS i Nord-Norge i samarbeid med utviklingsentralen i Alstahaug, Fylkesmennene i Troms og Finnmark og Nordland Fylkeskommune.

Alstahaug FLS ble i 2013 en av landets fem første utviklingsentraler. Sentralen har hatt mange besøk fra andre fylker og flere har hospitert over tid, særlig fra kommuner i Nordland. Sentralen har bidratt i utviklingen av sentraler i hele Nord-Norge.

Arbeidet ved sentralene er kunnskapsbasert og i stadig utvikling. Det forskes nå på arbeidet ved FLS, og Fylkesmannen gir økonomisk støtte til de 10 sentralene i Nordland som for tiden deltar i et større doktorgradstudium med fokus på endringer i fysisk form, kosthold, helserelatert livskvalitet, motivasjon, bruk av medisin og arbeidsdeltakelse.

Fakta om frisklivssentraler:

- I 2012 kom Lov om folkehelsearbeid og Lov om helse- og omsorgstjenester. Frisklivssentraler (FLS) defineres fra 2012 som en forebyggende helsetjeneste, og alle kommuner blir anbefalt å etablere FLS.
- Målgrupper er personer i alle aldre som har økt risiko for, eller allerede har utviklet sykdom og som har behov for hjelp til å endre levevaner og mestre helseutfordringer – og spesielt for de som ikke finner andre egnede tilbud eller som trenger hjelp til å finne ut hva som passer for dem.
- Nordland er et av de første fylkene i landet som etablerte FLS og det er nå 23 sentraler i fylket. På landsbasis er det nesten 300 sentraler. Nordland Fylkeskommune har vært aktiv i dette utviklingsarbeidet helst fra starten.

Rigmor Tennebø er veldig fornøyd med tilbudet ved Frisklivssentralen i Alstahaug. Foto: FLS Alstahaug.

Lærlinger

– Å tilby ungdommer lærlingeplass er et viktig og pålagt samfunnsoppdrag, sier HR-sjef hos Fylkesmannen, Marte Bugge.

– Som statlig virksomhet er det ikke alle fagutdanninger vi kan tilby opplæring i, men vi hadde i 2016 to flotte unge menn innen IKT servicefaget. Lærlinger kommer inn med fersk og moderne kompetanse, slik at både de og vi utvikler oss. Lærlingen får praktisk kunnskap i fag, arbeidsliv og arbeidsmiljø. Og målet er å skape kompetente fagarbeidere som er attraktive i arbeidsmarkedet. Erfaringen har vært så positiv at vi fra 2017 tilbyr opplæring i tre ulike fagbrev; IKT servicefag, mediografikerfaget og byggriftofaget. I alle disse fagene kan vi gi fullstendig opplæring, det vil si over to år, sier HR-sjefen.

HR-sjef Marte Bugge.

Lofotodden nasjon

Fylkesmannen har jobba med verneplan for Lofotodden nasjonalpark siden 2013. Verneplanen blir sannsynligvis behandlet i Klima- og miljødepartementet i løpet av 2017. Her svarer rådgiverne Ragnhild Mjaaseth og Ingvild Gabrielsen i Miljøvernavdelinga på noen spørsmål om arbeidet med verneplanen.

– Hvorfor har det vært viktig å få en verneplan for Lofotodden?

– Flakstad og Moskenes kommune ønsker nasjonalpark for å ta bedre vare på den fantastiske naturen. De eksisterende nasjonalparkene i Norge langs kysten ligger i stor grad i fjordområder, eller langs den indre kysten. Ingen av de andre nasjonalparkene fanger opp det særprega og kystalpine landskapet vi finner i Lofoten, med storhavet rett ved. Ved opprettelse av en nasjonalpark vil det bli ansatt en nasjonalparkforvalter som skal arbeide med god forvaltning av området. Lofoten trekker stadig til seg flere turister, som ønsker å gå tur i disse områdene. Dette har ført til en ganske stor slitasje på naturen. Ved opprettelse av en nasjonalpark vil nasjonalparkforvalter kunne søke om årlige midler fra Miljødirektoratet for tiltak i nasjonalparken, blant annet for å bøte på den store slitasjen vi ser på turstiene innenfor nasjonalparken.

– Hvor lenge har arbeidet med planen pågått?

– Arbeidet med verneplan for Lofotodden nasjonalpark har vært en svært spesiell prosess. Det første initiativet til å starte verneplanprosessen kom da Moskenes kommune i 2007 fattet et vedtak om å starte utredning av nasjonalpark på Lofotodden og yttersida av Moskenesøya.

Vei over Einangen, mot Bunesfjorden og Vindstad. Foto: Fylkesmannen i Nordland.

Proessen ble formelt startet i april 2013, da Fylkesmannen sendte ut oppstartmelding. En styringsgruppe, som har bestått av to folkevalgte politikere fra hver av de berørte kommunene, samt fylkesmiljøvernssjefen og kulturvernssjef i Nordland fylkeskommune, har ledet hele prosessen og Fylkesmannen har fungert som sekretariat.

Arbeidet har dermed vært styrt lokalt, og kommunene har når som helst hatt mulighet til å forkaste verneplanforslaget. Etter politiske vedtak om å gå inn for nasjonalpark i både Moskenes og Flakstad kommune, ble tilrådning til Lofotodden nasjonalpark sendt til Miljødirektoratet i november 2015.

– Hva ble gjort i 2016 og hva førte det til?

– I mai 2016 ble Stortingsmeldinga «Natur for livet» behandla av Stortinget. Her ble det fattet et vedtak om at verneforslaget knyttet til Lofoten skulle vurderes, og Stortinget skulle varsles om avgjørelsen. I november 2016 ble Fylkesmannen invitert av lokale politikere til å orientere om Lofotodden nasjonalpark for Arbeiderpartiets representanter i Energi- og miljøkomiteen på Stortinget. I

F.v. Ingvild Gabrielsen og Ragnhild Mjaaseth.
Foto: Wigdis Korsvik, Fylkesmannen i Nordland.

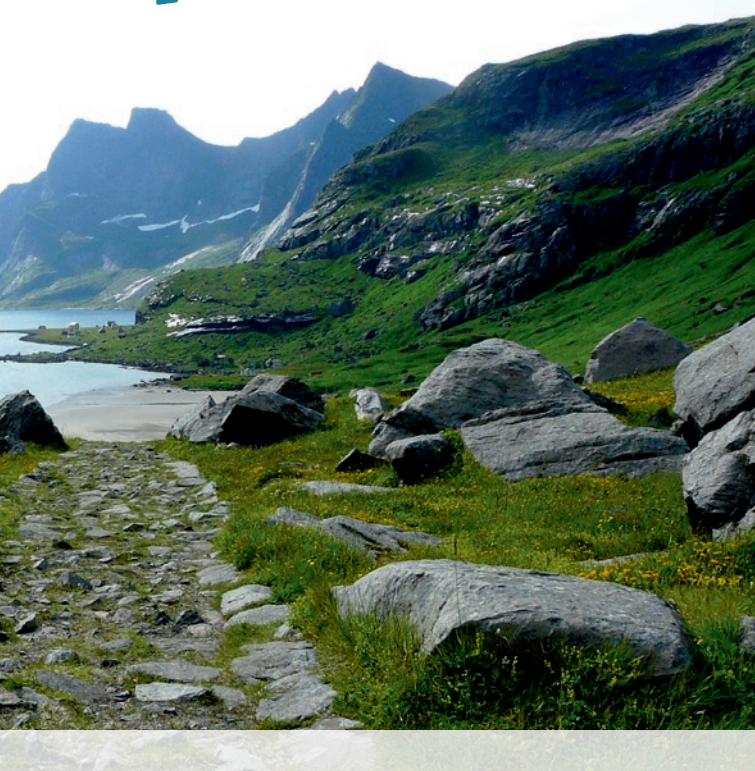
Mange profesjoner

Fylkesmannen i Nordland har mange ulike profesjoner blant sine ansatte: Naturvitere, samfunnsvitere, økonomer, jurister, sykepleiere, leger, lærere, førskolelærere, statsvitere, ingeniører, sosionomer, barnevernspedagoger, miljøterapeuter, arkivarer, bibliotekar, IKT m.m. Vi rekrutterer jevnt og godt til de fleste utlyste stillinger, også midlertidige. I 2016 var det 277 søkere til 10 utlyste stillinger.

Over 70.000 brev

Fylkesmannen har i 2016 mottatt rundt 42000 inngående brev, e-poster og elektroniske skjema. Det er dokumentsenteret med sine 9 ansatte som mottar og journalfører all inngående post for Fylkesmannen. Nærmere 30000 utgående brev og e-poster er blitt journalført i 2016. Vergemålsseksjonen alene står for halvparten av brevproduksjonen hos Fylkesmannen. Det er også dette fagområde som opplever den største veksten i dokumentproduksjonen. Fylkesmannen publiserer sin offentlige postjournal i den statlige fellestjenesten Offentlig Elektronisk Postjournal (OEP).

alpark snart i mål

Artsrik blomstereng ved Einangen ovenfor Bunesstranda.
Foto: Ingvild Gabrielsen.

Sau koser seg i skyggen.

tildelingsbrevet for 2017 fikk Miljødirektoratet beskjed om å prioritere arbeidet med Lofotodden nasjonalpark og frist for å levere tilrådning til Klima- og Miljødepartementet 1. april 2017.

– Hva er spesielt med Lofotodden nasjonalpark?

– I Lofotodden nasjonalpark har vi et landskap som er prega av smale, høye tinderekker omgitt av åpne havområder. Dette er sjeldne naturfenomener i global sammenheng. Andre viktige naturverdier i Lofotodden er naturtypene sanddyner og artsrike kulturmarksenger og en del sjøfuglarter som er i sterk nedgang, som blant annet krykje, teist og toppskarv. Historien på yttersida er også interessant, da det levde folk her fram til 1950. Det er mange kulturminner fra forskjellige tidsepoker, og særlig verdifulle er hulemaleriene i Kollhellaren og Bukkhammerhola.

– Hva er status nå?

– Verneplan for Lofotodden ble sendt til Klima- og miljødepartementet i april 2017, og blir sannsynligvis behandlet i Klima- og miljødepartementet i løpet av året.

Toppskarv på yttersida av Lofotodden. Foto: Bjørn Helge Larsen.

Fakta om verneområder i Nordland:

- Naturresevater, nasjonalparker og andre verneområder bidrar til å sikre naturverdier og bevare områder av internasjonal, nasjonal og regional verdi.
- I Nordland er det totalt 222 verneområder. Disse er fordelt på sju nasjonalparker, 19 landskapsvernområder, 190 naturresevat og seks rene artsfredningsområder.
- Verneområdene har stor variasjon, både i størrelse og hva som finnes av naturverdier. Totalt dekker de 18,2 prosent av landarealet og 3,9 prosent av sjøarealet. I dag er det bare Flakstad, Træna og Leirfjord i Nordland som ikke har verneområder.

Åtte ROBEK-kommuner

Åtte kommuner i Nordland var i 2016 innmeldt i Register om betinget godkjenning og kontroll (ROBEK). Disse kommunene er: Hamarøy, Steigen, Tysfjord, Ballangen, Flakstad, Moskenes, Saltdal og Brønnøy.

Antall ROBEK kommuner i Nordland er redusert med to det siste året. Dette har blant annet sammenheng med tett oppfølging fra Fylkesmannens side. I 2015 tok Fylkesmannen initiativ til å opprette et

ROBEK-nettverk i samarbeid med KS for de kommunene i Nordland som har størst utfordringer med å få økonomien i balanse: Ballangen, Tysfjord, Moskenes og Flakstad. Nettverket har hatt tre samlinger i 2016, og avsluttes vår 2017. Nettverksjobbingen har gitt en bred forankring av ny kompetanse i kommunene, og Fylkesmannen ser allerede nå god effekt av dette i de fleste av deltakerkommunene. Erfaringer fra dette nett-

Stor økning antall vergemål

Ved utgangen av 2016 hadde vi 4500 løpende vergemål i Nordland. Siden vergemålsreformen kom i 2013 har Fylkesmannen hatt en økning i antall vergemål på rundt 50 prosent.

Kapitalen Fylkesmannen i Nordland forvalter til vergemål har gått opp fra ca. 350 millioner til 900 millioner i samme periode (fra 2013 til 2016).

Enslige mindreårige

Høsten 2015 kom det mange flyktninger til Norge og til Nordland.

– I 2016 hadde vi på det meste 17 mottak med til sammen nesten 800 enslige mindreårige i 15 kommuner i Nordland. Fylkesmannens oppgave har vært å rekruttere, lære opp og gi godtgjøring til representanter og verger for alle enslige mindreårige som kom til fylket, forteller underdirektør Trond Gården ved Sosial- og vergemålsavdelinga.

Det at Nordland var det fylke med flest mottaksplasser for enslige mindreårige asylsøkere gjorde at behovet for veiledning av representanter og verger var stort i kommunene.

Fylkesmannen har derfor gjennomført desentraliserte fagsamlinger i Nordland for representanter og verger for enslige mindreårige. Vi har også deltatt med innlegg på mange samlinger arrangert av kommuner, NAV og IMDI, forteller Gården.

Tett kontakt med mottakskommuner

Fylkesmannen har forsøkt å holde tett kontakt med mottakskommuner for å bidra til at grunnopplæringen for de enslige mindreårige har kommet i gang fortest mulig. Dette har vært ansett som viktig for en best mulig integrering.

Gjennom året 2016 har fylkesmannen også veiledet mottakskommuner på områder knyttet til mottak av asylsøkere, regelverk og økonomi.

Trond Gården, underdirektør ved Sosial- og vergemålsavdelinga.

I fem kommuner er det gjennomført møter med kommuner og verger om barneverntjenestens rolle og oppgaver ved bosetting av enslige mindreårige flyktninger i kommunene.

2.700 søknader om godtgjøring

Det ble bosatt 96 enslige mindreårige i Nordland fylke i 2016. Kommunene ble anmodet om 376 plasser, og hadde fattet vedtak om 182 plasser (tall fra IMDi).

Fylkesmannen i Nordland hadde, som følge av en stor tilstrømming av enslige mindreårige til fylket, en økning av søknader om godtgjøring fra verger og representanter fra ca. 1000 i 2015 til rundt 2700 i 2016.

Siden 2013 har Fylkesmannen i Nordland hatt vergemøter i 17 kommuner/regionale sentra. Med unntak av to kommuner, har vergene i alle 44 kommuner i Nordland fått tilbud om grunnopplæring.

Økt rettssikkerhet og rettslikhet

Hovedmålet for vergemålsreformen som kom i 2013 var økt rettssikkerhet og rettslikhet for vergetrengende.

– Sammenlignet med hva som var status i mange kommuner før reformen, mener vi rettslikheten og rettssikkerheten er forbedret. Vergemålsforvaltningen er imidlertid ennå preget av en del uklar juss, stor sårbarhet og til dels noe ulik praksis. Rettssikkerheten kan dermed bli bedre, og en måte å jobbe med forbedring på er god opplæring og rådgivning av de som tar på seg vergeoppdrag, sier Trond Gården.

Opplæring og tilgjengelighet

Fylkesmannen i Nordland har som mål å gi alle verger tilbud om opplæring og kurs hvert 3. år. Det er i tillegg tilbudt fagdager for alle faste verger både i 2015 og 2016.

Det gjennomføres alltid grundige telefonsamtaler og møter med aktuelle nye faste verger. Også familieverger blir kontaktet på telefon i forkant av oppnevning.

Mange verger tar også kontakt for rådgivning og spørsmål når vergemålet er kommet i gang.

For ytterligere informasjon om vergemål: www.vergemal.no

verket har også vært nyttig for Fylkesmannen i arbeidet mot kommuner som står i fare for å bli oppført i registeret. Totalt er det brukt rundt tre millioner kroner i skjønnsmidler til ROBEK-kommuner i Nordland i 2016.

Alle kommuner som er i ROBEK innkalles til et møte på fylkesmannens kontor hver vår. Der må de legge fram kommunens arbeid med å komme i balanse. Dette møtet følges opp med et møte i kommunestyret

på høsten, der Fylkesmannen deltar og blir orientert om resultatet av de tiltakene som er gjennomført. For 2017 er det planlagt KOSTRA-opplæring for kommunene, samt bruk av KOSTRA-data i rapportering/ analysesammenheng. Effekten kan bli et kompetanseløft i kommunene og forhåpentligvis ha virkning på kommunenes kontroll og økonomiske styring.

Slipper brukerstemmene til

Mange unge sosialhjelpsmottakere opplever at de ikke får gode nok tjenester fra NAV-kontoret. Dette kom fram gjennom involveringsprosjektet som ble satt i gang i 2016.

Fylkesmannen i Nordland fikk høsten 2016 midler fra Statens Helsetilsyn til å arbeide med å få brukerstemmene fram i tilsyn for perioden 2016-2018.

– Dette har vi i første omgang gjort ved å ta utgangspunkt i en relativt ny tilsynsaktivitet, egenvurdering. Egenvurdering betyr at kommunene, med bistand fra Fylkesmannen, vurderer egen praksis og internkontroll etter et opplegg utarbeidet av Helsetilsynet. Tema for siste års egenvurdering har vært sosiale tjenester til unge mellom 17 og 23 år, forklarer seniorrådgiver hos Fylkesmannen og leder av Involveringsprosjekt i Nordland, Hildegunn Estensen.

62 unge intervjuet

Fylkesmannen har hittil (fram til mai 2017) intervjuet 62 unge sosialhjelpsmottakere fra fem kommuner i Nordland. Spørsmålene ble formulert med utgangspunkt i spørsmål kommunen (Nav-kontoret) skulle ta stilling til selv. Første kontoret som fikk presentert oppsummering av intervjuene, fikk dette etter at de hadde avsluttet sin egenvurdering.

– Vår oppsummering etter intervjuene og deres konklusjon stemte ikke overens. Nav-kontoret valgte da å justere sin konklusjon og bruke det vi fant i brukerintervjuene i sitt videre kvalitetsutviklingsarbeid og i arbeidet med sin internkontroll, forklarer Estensen.

Verdifulle erfaringer

Tre andre Nav-kontor fikk presentert oppsummering av intervjuene rett før de skulle i gang med sin egenvurdering. Tilbakemeldingene fra Nav-kontorene så langt, er at dette har vært verdifulle erfaringer å ta med seg i arbeidet med egenvurderingene. Fylkesmannen vil også se nærmere på hvilken nytte Nav-kontorene har hatt av brukerintervjuene.

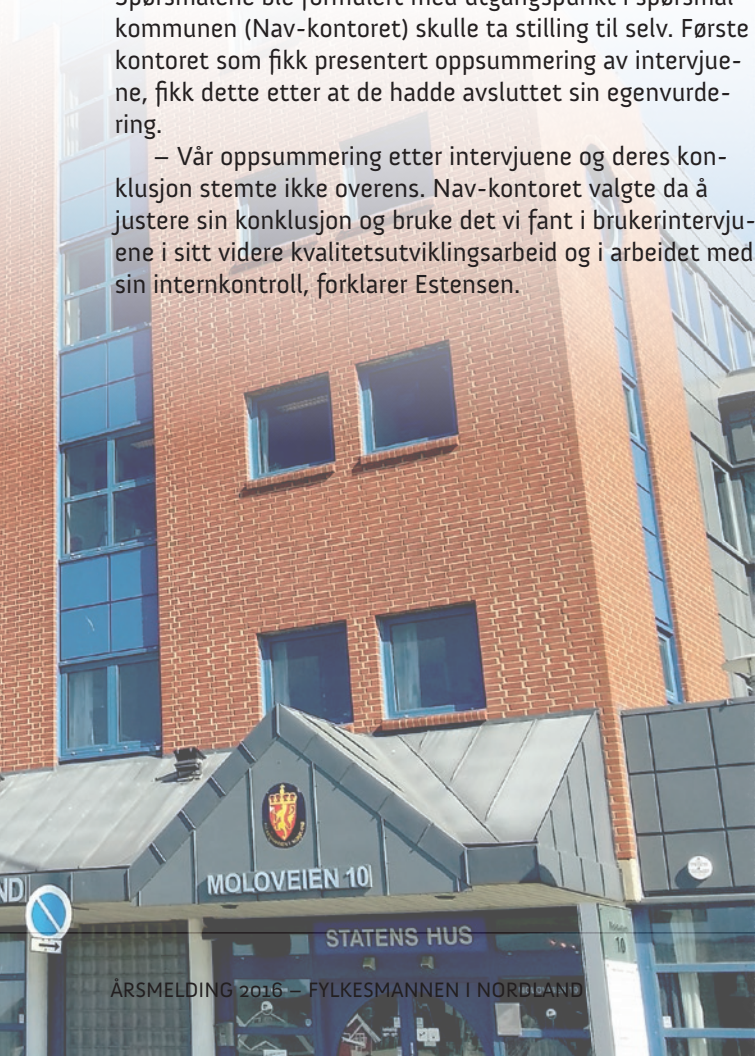
– Gjennom samtalene med de unge får vi informasjon som vi ikke ville funnet ved ordinære revisjonstilsyn og som kanskje er ukjent for kontorene. Vi har arbeidet med dette i et halvt år og har høstet verdifulle erfaringer som vi tar med videre i arbeidet med hvordan vi skal få fram brukerstemmene i forbindelse med tilsyn. Målet er jo best mulig tjenester for brukerne, understreker Hildegunn Estensen

Fakta om involveringsprosjektet:

- Brukere og pårørende har erfaringer fra møter med tjenestene som er viktige og nyttige for tilsyn i helse-, sosial- og barneverntjenesten.
- Statens helsetilsyn og Fylkesmennene har brukerinvolvering i tilsyn som et satsingsområde fram til 2018. Det er også ett av fire strategiske områder i Helsetilsynets strategiske plan 2015–2019.
- I løpet av satsingsperioden jobbes det med å utvikle arbeidsmåter som skal bidra til at brukernes erfaringer og kunnskap blir brukt mer og bedre i alle tilsynsaktiviteter.

Hildegunn Estensen ved Sosial- og vergemålsavdelinga har ledet Involveringsprosjektet i Nordland.

Reindrift og planarbeid

En av de største truslene for samisk reindrift er tap av arealer. Dette gjelder både tap av beiteland og inngrep i viktige funksjonsområder. Langsiktig planlegging der utmarksområder blir skjermet for bit-for-bit-utbygging, er den viktigste faktoren for å hindre eller redusere tapet av reindriffts arealer. I 2016 har Fylkesmannen lagt større vekt på tidlig tilbakemelding til kommunene underveis i planprosessen. Vi har også vært invitert til planutvalget i to kommuner, der vi informerte om reindriftsinteresser i forhold til plansaker. På Fylkesmannens nettsider har vi også lagt ut grunnleggende veiledning, både til reindrifta, kommuner og private tiltakshavere i forbindelse med arealplanlegging.

Gaupe fotografert med viltkamera i Salten. I årene 2014–2016 har NINA Scandlynx i samarbeid med NJFF Nordland plassert ut ca. 40 viltkamera i Salten. Foto: NINA Scandlynx.

Vinteren 2016 ble det registrert 6,5 hunngauper med unger i fylket. En familiegruppe ble delt i to siden den levde på grensa til Nord-Trøndelag.

For å sikre overlevelse av gaupebestanden i Norge samtidig som man begrenser den skaden arten kan påføre saue- og reindriftnæringene, har Stortinget bestemt at det hvert år skal være 65 hunngauper som føder unger i landet. Ti av disse skal være i Nordland. Resultatene fra siste vinter publiseres årlig i løpet av våren.

Gjennom vinterhalvåret registreres spor etter familiegrupper, det vil si mor med en eller flere unger. Innsamlingen skjer i hovedsak ved at jegere, turfolk og andre som ferdes i naturen, rapporterer inn spor til Statens naturoppsyn (SNO).

Utbetaler erstatning

Fylkesmannen er en av flere offentlige instanser med forvaltningsansvar for de store rovdyrene. For gaupe har Fylkesmannen myndigheten til å iverksette skadefelling dersom det oppstår akutte tapssituasjoner. Videre utbetaler vi erstatning for tap av sau og rein forårsaket av gaupe og de andre store rovdyrartene pluss kongeørn. I 2016 ble det utbetalt erstatning for 776 sau og 1108 rein tatt av gaupe.

Fylkesmannen er også sekretariat og faglig rådgiver for den regionale rovviltneimnda som utarbeider forvaltningsplan for rovvilt i fylket og som fastsetter kvotestørrelse for jakt på gaupe i år hvor bestanden er over det fastsatte

Overvåker gaupebestanden med lokal medvirkning

bestandsmålet. Fylkesmannen administrerer kvotejakt på gaupe etter vedtak fattet av rovviltneimnda eller Miljødirektoratet.

I Nordland utbetales det dusør på kr 3 000,- for innmelding av spor etter familiegrupper. Videre organiserer Norges Jeger- og fiskerforbund målrettet leting etter familiegrupper i flere av sine lokalforeninger. SNO leter også selv etter gaupespor, særlig i områder hvor de har mistanke om at det kan være gaupefamilier som ikke er oppdaget.

Basert på denne datainnsamlingen, gjøres det en vurdering av hvor mange ulike familiegrupper som finnes i fylket. Dette gjøres av rovdryforskere i Rovdata som er en del av Norsk institutt for naturforskning. Kunnskap om gaupebestanden og bestandsutviklingen gir viktig grunnlag for forvaltning av arten.

Fakta:

- Gaupe var vanlig over store deler av den skandinaviske halvøya på 1800-tallet. Den var nesten utryddet i Norge i 1930-åra, men bestanden har økt siden 1950-tallet.
- I 1980 ble ordningen med helårsjakt og statlig skuddpremie avviklet, og i 1992 ble gaupe fredet i Sør-Norge inntil kvotejakt ble innført i 1994.
- Gaupebestanden i Nordland er i hovedsak knyttet til de store dalførene og andre større lavereliggende områder på fastlandet.
- Gaupe i Norge har i dag status som sterkt truet (Norsk Rødliste 2015).

Samfunnssikkerhet og beredskap

Oppfølging av kommunal beredskapsplikt har vært en prioritert oppgave i seksjon for beredskap i 2016. Det ble gjennomført 11 stedlige tilsyn, øvelser for 32 kommuner, varslingsøvelser for alle kommuner, CIM-kurs, møte brukerforum CIM-Nordland, oppfølging av Lofoten-, Cruiseskip- og Saltenprosjektet og todagers beredskapssamling på Helgeland. I tillegg har seksjon for beredskap vært medarrangør for en klimakonferanse i

samarbeid med fylkeskommunen og NVE. Seksjon for beredskap har også videreutviklet øvelseskonseptet for kommunene fra en enkel table-top til en spill-øvelse. Det nye konseptet ble testet i januar 2017 i 33 kommuner og tilbakemeldingene etterpå er veldig gode.

Lydopptak av hubro gjør kartleggingen enklere

Hubrounge i Lurøy. Foto: Karl-Otto Jacobsen.

Miljø- og klimaavdelinga hos Fylkesmannen i Nordland koordinerer kartlegging og overvåking av verdens største ugle, hubroen, i hele landet.

– Dette har vært svært utfordrende siden hubroen ofte foretrekker lite tilgjengelige områder og kanskje bare roper noen få kvelder i løpet av seinvinteren. Kartleggerne har måtte sitte ute kveld etter kveld, kanskje uten andre resultater enn kalde tær, forteller seniorrådgiver og prosjektleder Mia Husdal hos Fylkesmannen.

I 2016, etter utprøving av Statens Naturoppsyn, begynte kartleggerne å bruke lydopptakere.

– For en endring! Opptakerne kan stå ute lenge og på grunn av at hubroen roper innenfor faste frekvenser kan rop fra hele perioden hentes ut i løpet av noen timer. Og ikke nok med det, nå kan vi skille mellom hunner, hanner, ungeskrål og ofte mellom enkeltfugler. Endelig kan vi vite sikrere om det er hubro på den gamle reirhylla i berget, om hannen er enslig eller har fått seg kjæreste og om all ropingen resulterte i unger på hylla. Dette vil i årene framover gi masse ny kunnskap om en sterkt truet art, sier Husdal fornøyd. Les mer og hør hubroens roping på: <https://prosjekt.fylkesmannen.no/hubro/>

– Kjærkomment tilskudd

Fylkesmannen fordelte i 2016 1,6 millioner i tilskudd til tiltak i trua naturtyper.

Restaurering og slått av artsrike slåttemarker og beiting i kystlynghei utgjør størstedelen av tiltakene.

Karbøl i Bodø kommune er ett av områdene der det gis tilskudd til skjøtsel av slåttemark. I denne grenda noen kilometer sør for tettstedet Misvær er det registrert flere artsrike slåttemarker.

Haugen-Høgreina er ei av slåttemarkene som fremdeles skjøttes på tradisjonell måte. Her er det så bratt at ljå er det eneste redskapet som kan brukes. Langvarig skjøtsel uten tilførsel av kunstgjødsel har bidratt til at det i dag finnes mange arter i enga. Her vokser typiske slåttemarksarter som blåklokke, småengkall, marigras og gulaks.

Kristian Riddervold Andreassen har drevet gården de siste årene. Selv om det ikke er sau på gården lenger, slås all innmarka og det produseres tørrhøy for salg.

– Vi hadde nok slått brattbakkene uansett, men midlene vi får via tilskuddordningen er et kjærkomment bidrag til drifta, sier Andreassen og tilføyer at man nok må ha en spesiell indre drivkraft for å holde slåttemarka på gården i hevd.

– Alle som har stått og hesjet i regnvær vet at slåttearbeid kan være tungt. For oss er det viktig at man viderefører dette til neste generasjon slik at de lærer hvordan man holder disse arealene i hevd på gammelmåten, sier Andreassen.

Kristian Riddervold Andreassen mener det er viktig at vi viderefører tradisjonelt slåttearbeid til neste generasjon.

Bedre kvalitet på demenstilbudet

Alle kommunene i Nordland har iverksatt tiltak for å bedre kvaliteten på tjenestetilbudet til personer med demens. Helse- og omsorgsavdelingen hos Fylkesmannen har hatt et nært samarbeid med N.K.S Kløveråsen i Bodø og det er gjennomført en rekke tiltak som nettverkssamlinger, seminar, konferanse, pårørendeundervisning, åpne folkemøter og undervisning av ansatte i spesialisthelsetjenesten. 32 av landets kommuner mottok tilskudd fra Helsedirektoratet til dagaktivitetstilbud til personer med demens. De fleste kommuner i fylket har egne demensteam.

Rusfeltet

Fylkesmannen har i samarbeid med RKK (Regionale kompetansekontorer) dannet sju nettverk i Nordland på psykisk helse/rusområdet i 2016. Nettverkene inkluderer også lokale spesialisthelsetjenester. Fylkesmannen har dermed en god arena å formidle viktig informasjon til mange samtidig. Fylkesmannen har også i samarbeid med KoRus Nord også hatt en rekke kompetansehevende tilbud til kommunene i Nordland. 41 av fylkets 44 kommuner har deltatt i kompetansehevende tiltak på rusfeltet.

Store variasjoner i sosialstønning

Nivået på sosialhjelp i kommunene varierer stort i Nordland. Det viser en undersøkelse som Fylkesmannen gjennomførte i 2016.

Sosialhjelp er en ytelse til personer som ikke selv kan sørge for eget/egne barn. Ytelsen er subsidiær, det vil si at andre muligheter skal utnyttes først. Ytelsen skal vurderes individuelt og være midlertidig.

Fylkesmannen har tilsyn med kommunenes arbeid med sosialtjenester, klagebehandling og også opplæring for kommunene på dette området.

På bakgrunn av vårt ansvar for sosialtjenesteområdet i fylket, utarbeidet Fylkesmannen en oversikt over nivået på sosialhjelpen i Nordlandskommunene i 2016.

31 av Nav-kontorene opplyste at stønadsnivået der i utgangspunktet var lik gitte retningslinjer fra departementet. Tre kommuner hadde satser over dette nivå, og 10 lavere stønadsnivå.

Men kommunene har også ulike stønadssetser som er utslagsgivende:

Korttidssatser (i praksis lavere stønad enn i veiledende retningslinjer). Ni Nav-kontor opplyste at kommunen har vedtatt såkalte korttidssatser for sosialstønning varierende for tidsrom fra en til og med tre måneder. I fire av disse kommunene gjaldt korttidssatser også ved utmåling av stønad til å forsørge barn. Ytterligere åtte Nav-kontor opplyste om sporadisk bruk av korttidssatser/avkortet

stønning på bakgrunn av konkret vurdering. Korttidssatser benyttes ved 17 av Nav-kontorene i Nordland. I kommuner der korttidssatsen er lavest, utgjør denne kun 50 prosent av ordinær stønadssats pr måned.

Stønadssetser for ungdom/hjemmeboende ungdom: Sju Nav-kontor opplyste at de benyttet særskilte stønadssatser for ungdom, og 21 kontor særskilte satser for hjemmeboende ungdom.

Laveste stønadssats for unge voksne var kr 3 000,- og for unge voksne som bor hjemme kr 2 000,- pr måned.

Satser for hjelp i en økonomisk nødsituasjon – nødhjelp: Kun tre NAV-kontor opplyste at kommunen ikke hadde satser nødhjelp. For de øvrige varierte beløpet fra kr 32,- til kr 132,- pr dag. Ved noen NAV-kontor ytes imidlertid nødhjelp for tidsrom opp til en måned.

Fradrag for «stordriftsfordel»: Såkalt stordriftsfordel tas ut ved at stønad til å forsørge barn reduseres der det er mange barn i familien. Seks Nav-kontor opplyste at de benyttet kommunale retningslinjer for slike fradrag og ytterligere seks kontor opplyser at dette ble gjort på bakgrunn av konkrete vurderinger.

Barnetillegget halvert

Et eksempel er at en kommune setter barnetillegget i sosialhjelpa til ett beløp tilsvarende barnetrygden utover barn nummer tre. Dette betyr at for familier med seks barn, vil man i realiteten se bort fra halvparten av barna i denne kommunen i forhold til andre kommuner.

Forsvarlighet

– Oversikten vi har utarbeidet viser store variasjoner og gir grunnlag for refleksjoner om forsvarlighet. Spesielt med tanke på barn og unges oppvekstvilkår i Nordland er dette et viktig tema, sier avdelingsdirektør Merete Troli ved Sosial- og vergemålsavdelinga.

Merete Troli, avdelingsdirektør, Sosial- og vergemålsavdelinga.

Fylkesmannen fant store variasjoner i utmåling av stønad til å forsørge barn. Illustrasjonsfoto: Fylkesmannen i Nordland.

Tilskudd barnefattigdom

I samarbeid med Arbeids- og velferdsdirektoratet ble det gitt tilskudd til forebygging og bekjempelse av barnefattigdom til seks kommuner. To av kommunene har fått tilskudd til utvikling og styrking av foreldrekompetanse. En kommune til oppfølging av unge sosialhjelpsmottakere med fokus på økonomi og arbeid. Det er også gitt tilskudd til utstyrsbank og dekning av ferie- og aktivitetskostnader for å styrke familienes sosiale nettverk.

Støtte til trossamfunn

I 2016 ble det mottatt søknad om statsstøtte fra 34 trossamfunn. 32 av disse fikk utbetalt statsstøtte for 4364 personer, dvs. kr. 2.059.808,-. Det ene avslaget skyldes manglende levering av årsmelding og regnskap, og det andre for sen innsending av søknad som derfor ble avvist. Ingen trossamfunn ble slettet i 2016. Det ble ikke ført tilsyn med trossamfunn og/eller forstandere i 2016.

Økt rettsikkerhet for skoleelever

Bedre læring og trivsel for skoleelever er et hovedmål for prosjektet «Regelverk i praksis». Illustrasjonsfoto: Fylkesmannen i Nordland.

Fylkesmannen, Regionalt kompetansekantor (RKK) Vesterålen og de seks kommunene i Vesterålen har i perioden 2014-2016 gjennomført prosjektet «Regelverk i praksis» i regi av Utdanningsdirektoratet.

Målet med prosjektet har vært å gjøre regelverket lettere tilgjengelig slik at elevene i Vesterålen får bedre læring og trivsel.

Prosjektet har handlet om å utvikle forståelse for sammenhengen mellom jus og skoleutvikling. Rektorene ved regionenes 26 skoler og de skolefaglige ansvarlige i kommunene har deltatt på åtte samlinger og gjort et betydelig for- og etterarbeid mellom samlingene.

Tryggere skoleledere

– Gjennom nettverksarbeid og praktiske case har vi øvet oss sammen på bruk av skjønn i vanskelige saker, og dette gir en mer varig læringseffekt enn å passivt motta informasjon om regelverket på en fagsamling. Skolelederne gir tilbakemeldinger om at de har blitt tryggere og mer profesjonelle i sine roller etter prosjektet, og dette øker rettsikkerheten til elevene i Vesterålen, forteller prosjektleder Anita Kristiansen fra Oppvekst- og utdanningsavdelinga (OUA).

– Stat og sektor har lært mer om hverandre, og dette gir viktig rolleforståelse. Kommunene gir tilbakemeldinger

om at de har fått lavere terskel for å kontakte Fylkesmannen, nå som de har blitt kjent med oss. OUA vil videreutvikle denne måten å jobbe på. Vi trenger et rom for erfaringsdeling, øving på skjønnsutøvelse og veiledning av kommunene utenfor klage- og tilsynsfeltet, sier Kristiansen.

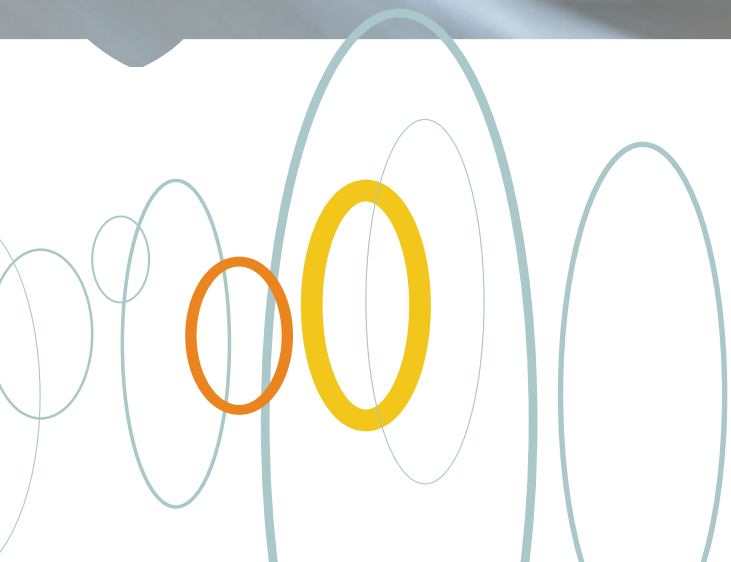
RKK Vesterålen og de seks kommunene i Vesterålen har i år fått skjønnsmidler for å danne et eget rektornettverk som fortsetter å arbeide med regelverket på dette viset.

Lærende nettverk med deltakere fra skolene i Vesterålen. Foto: Anita Kristiansen/Fylkesmannen i Nordland.

Foto: Tom Erik Sivertsen, Fylkesmannen i Nordland.

Fylkesmannen i Nordland
Statens hus
Moloveien 10
8002 BODØ

tlf: 75 53 15 00 || fax: 75 52 09 77
fmnopost@fylkesmannen.no
www.fmno.no

[www.twitter/FMNordland](https://twitter.com/FMNordland) || www.facebook.com/FylkesmannenNO